

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

Lupta economică.

De un timp încoace asistăm la o priveliște tristă pentru poporul român din patria noastră: sute și mii de țărani, minți de miseriele vieții, împopulează Dobrogea, unde întemeiază comune întregi, alții se așează în alte județe ale României, unii sunt duși în America, de unde parte mare nu se mai întorc, perzându-se cu încetul pentru poporul nostru și slăbindu-ne prin absența lor și pe noi cei rămași acasă. Căuzele acestei stări întristătoare sunt multe, cele mai principale însă sunt cămătăria, ușurătatea de minte și luxul (fudulia). Ca ori-ce boală, și boalele aceste economice își au leacul lor, care constă în muncă neobosită, păstrare și societăți economice.

În ce privește cămătăria, încă din anii 1870, când nu era nici o lege care să hotărască mărimea cametelor și judecătorile le socotea pe acestea cu 10 la sută, începuseră o mulțime de țărani să cadă jertfă cămătarilor, vânzându-li-se moșile pe un preț de nimica. Ca leac contra cămătăriei s'a adus artic. de lege VIII. din 1877, prin care s'a hotărât, că judecătorile să nu încasseze camete mai mari ca de 8 la sută. Cămătarii însă și-au bătut joc de legea aceasta, pentru-că când dau banii împrumut, ei își capitalizează interesele, așa că dacă un țăran se împrumută cu 100 cor., obligațiunea se face pentru 125 cor. și la cas de proces această sumă se consideră de întreagă, cu toate-că s'a socotit cu 17 cor. mai mult decât iartă legea. Și mai

tare sunt jefuiți cei-ce se împrumută cu cambii (vecsșele), pentru-că aici nu încap nici amânări, nici procese, ci suma scrisă pe ele — și arare-ori se serie cea adevărată — trebuie plătită curând după protest. Chiar nici articolul de lege XXV. din 1883, care socotește cămătăria ca delict, încă nu e în stare a înfrâna lăcomia și violența cămătarilor, cari totdeauna fac înșiși obligațiunile și cambiile, așa că și la judecată ajungând lucrul, numai cu greu li-se poate dovedi vina.

Mult au dires în privința aceasta băncile noastre românești, cari au mijlocit celor-ce aveau lipsă de împrumuturi bani cu camete relativ mici, și dacă s'a aflat ici-coalea câte-o bancă, care a avut prea mult în vedere folosul acționarilor, sumele votate pentru scopuri culturale naționale au nimicit încâtva și această scădere. Bunul ajutor, ce l-au dat băncile noastre, a avut însă și partea sa rea. De unde mai înainte cei mai mulți dintre cei-ce cădeau în ghiarele cămătarilor erau oameni cari numai minți de cea mai mare lipsă se predau lor, prin ușurătatea cu care se fac împrumuturile la bănci s'a creat o nouă clasă de împrumutători: a celor ușuratici, cari se împrumută pentru nimicuri, pentru de a-și plăti dări, rămase la unii în restanță numai din cauza lenei, pentru de a-și cumpăra lucruri de lux în ajunul sărbătorilor ș. a. Aceștia atâta se îngloadă în datorii, încât după-ce la banca românească nu mai capătă credit, trec la cele străine. Urmarea e ruina lor, căci nu mai pot plăti pe urmă la nici una.

Omul prevăzător, și astfel trebuie să fie îndeosebi plugarul și meseriașul,

aleargă la împrumut numai când într'adevăr nu mai poate mișca în nici într'un chip. Și atunci însă trebuie să se mărginească și să împrumute numai chiar cât le trebuie pentru de-a scăpa de necazul, în care au dat. De altminterlea dacă s'ar urma pretutindenea multe sfaturi date de noi în coloanele »Foi Poporului« cu privire la înființarea societăților economice, răul ar trebui să se micșoreze. Din rapoartele despre grânare, societăți de asigurare ale vitelor, societăți de înmormântare etc. s'a putut și se poate vedea, ce folos mare trag membrii țărani dela o astfel de unire a puterilor. Într'adevăr, asigurându-se contra focului, contra grindinii, având grânarele comunale, societatea de asigurare a vitelor, societăți de înmormântare, numai în rari cazuri ajunge să ceară ajutorul băncilor și nici-când al cămătarilor. Și e îmbucurătoare în direcția aceasta pornirea, ce o observăm în multe locuri ale ținuturilor românești. În felul țăranilor se pot asigura contra necazurilor vieții și meseriașii, bine înțeles, că potrivit poziției lor.

Primejdia economică devine și mai mare prin colonisările de străini, pe care le îndeplinește și vrea să le îndeplinească și de aici înainte ministrul de agricultură. Eată, ce ne spune foaia noastră națională, »Tribuna«, că a zis în parlamentul din Budapesta:

„In Vicea 836, în Igazfalva 943, în Gombos 1552, în Apatin 6386, în Rica-Timișană 2451, în Făget 2495, cu totul 14.663 jugere catastrale am designat pentru colonizare și am creat 612 locuri de colonii, dintre cari 416

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Pintic.

Culese de Paraschiva Someșan, jună.

Frunză verde de trifoi,
De când vii bade pe la noi
Mă fac oamenii gunoi,
De-ar fi gunoiul ca mine
Nu l-ar mai mătura nime,
Dar gunoiu-i de pământ
Și-l mătură că-i urit.

Foaie verde trei căline
Cu doi drăguți cum nu-i bine?
Cându-i unu mănios,
Dragostea nu pică jos,
Cându-i unu dus de-acasă,
Dragostea nu se mai lasă.

Frunză verde de cicoare,
Maică inima mă doare
Să mă duc în șezătoare.
Frunză verde trei bănuți
Să mă pui și eu rinduți
Să vie și-ai mei drăguți.
Frunză verde de măr dulce
Dragu mami nu te duce,
C'am auzit că tu iubești
Măruț roșu pădureț
Voinic sărac și măreț.
Ba io măicuțo iubesc
Merisor roșu rotat
Voinic tinăr și bogat.

Măi bădiță prostule,
Nu-ți mai perde nopțile
Pe la toate porțile,
Că 'ți-a spus măicuța bine
Că nu mă dă după tine,
Și mi-a spus a doua-oară
Că mai bine mă omoară
Și mă țipă 'ntr'un păreu
Nu mă bagă-n neamu tău.

Frunză verde iarbă rară
Rea veste-a venit în țeară
Să meargă feciorii eară.
Frunză verde strugurel
Am un drăguț tinerel
Nu știu ce-oi face cu el.
Da l-oi face-un măr gutăi,
'L-oi pune la căpătâi,
Măr gutăi o putrezi
Tot fără drăguț oi fi.
Frunzuță verde de nucă
Da l-oi lăsa să se ducă,
Că de-a fi vr'un bine-n țeară
El singur va veni eară.

Frunză verde paie ude
Strig pe mândra nu m'aude.
Ba te-aud bădițo bine
Da nu pot să es la tine,
Că-i măicuța lângă mine
Aș eși și mi rușine.

sunt întregite. Edificări s'au făcut 407, dintre acestea 49 edificii publice; pe viitor, încă în anul acesta, am de gând să ridic 45 sale de învățământ, 35 locuințe învățătoresci, 5 biserici, 3 asile de copii.

»Nouele colonii se pot numi succese.

»Afară de acestea, am mai cumpărat în Stanciova (?) comitatul Timiș 4747, în Tritiul-sup., comitatul Turda-Arieș 2121, în Bun, comitatul Târnavi-mici 1165, în Bălina, comitatul Caraș-Severin 535 și în Ferihaz, comitatul Târnavi-mari 1350, cu totul 14.609 jugere. Observ, că referitor la Ferihaz licitația încă nu s'a ridicat la valoare de drept.

»În Ardeal, afară de ținutul Târnavi, unde trebuie întărită secuimea, am pus mare pond pe Câmpie.

»Și acum decurge o pertractare cu deputatul grof Andrassy Gyula, a cărui moșie de 2326 jugere din Ludoș și Bogata voese să o cumpăr, cu 120 fl. resp. 90 fl. jugerul.

»Dar' ca să-mi continuiu espunerea, în Ardeal am cumpărat și o pădure, în Cârțișoara, com. Făgărașului, care se află între pădurile erariale și are un teritor de 4613 jugere catastrale.

E deci vorba de nimicirea noastră economică, e vorba de a face din țărani stăpâni pe mica-le moșioară slugile cineștie căror venetici ajunși în vechile lor comune la sapă de lemn. Dacă ar succeda planul acesta, ni-ar fi primejduite nu numai interesele noastre economice, ci niște bunuri cu mult mari: limba și legea.

COMITETUL MACEDONEAN DIN SOFIA, care provocase conflictul între România și Bulgaria, a fost dizolvat de guvernul bulgar.

Guvernul Ivanciott-Radoslavoff sau nu voia, sau nu cuteza a lua măsuri severe contra comitetului și a șefului acestuia, vestitul Saratoff, cu toate dovezile subministrate contra lui din partea României. Noul guvern

Petroff, sub presiunea diplomației europene și mai cu seamă văzând, că acțiunea revoluționară nu e spriginită nici din partea Rusiei, s'a decis a aplica măsuri severe contra comitetului, ear' Saratoff, pus sub supraveghere polițiană, a fost dat în judecată.

Acest pas din partea Bulgariei e o satisfacție pentru România, dar' satisfacția va fi numai atunci deplină, dacă asasinii refugiați în Bulgaria, în frunte cu Saratoff, își vor lua pedeapsa meritată.

Teritor austro-ungar în China. O depeșă din Peking anunță, că Austro-Ungaria, în conformitate cu procedura celorlalte state, și-a asigurat în Tiencin un teritor pentru o colonie, unde se se institue și un consulat. Teritorul are o estindere de 0.6 chm. și se află lângă canalul imperial. Pentru prețul de cumpărare al teritorului s'au inițiat tratări cu China.

Se vede, că avem bani suficienți, de cumpărăm teritorii în depărtatul Orient.

Limba cehă. Tot mai mult teren cucerește limba cehă în parlamentul din Viena, unde mai înainte numai accente germane răsuna. Comisia parlamentară a clubului ceh a decis să stărue, ca presidiul reichsrath-ului să primească interpelații negermane, să le dea cetire și să le adnezeze la protocol.

În privința aceasta decurge pertractări între Vetter, presidentul reichsrath-ului și între presidentul clubului ceh, Dr. Pacak. „Slavische Correspondenz“ scrie, că chestia e pe cale de rezolvare. Se afirmă, că Vetter stărue a se rezolvă așa, că interpelațiile negermane să fie acceptate, cetite, dar' la protocol adnezeate în limba germană.

Întrebare, că Cehii ti-vor mulțumiți cu această soluție?

De e gata, atunci vine »geverul mic«, care e legat peste piept cu o ștergură lungă și frumos lucrată — aceea ca să se cunoască dintre ceilalți nuntași — vine deci cum zisei și chiamă pe mire afară; eșind mirele se duc geverii cu el la cămară unde e mireasa și vreau să între în lăuntru, dar' când colo ușa e încuiată; acum ce să facă? bat la ușă să le deschidă, dar' cei din lăuntru nu vreau, până nu dau galbini. Înzădar se roagă acestia, că nu sunt oameni răi și ce mai știu eu ce? Dar' hăia nu vreau și pace, apoi văzând geverii că nu pot cu minciuna, se apleacă să plătească.

După-ce li-se deschide și intră în lăuntru, mirele se apropie de mireasă și-i bagă un măr în sân, în care este implantată o libră (zăică, para), și apoi o calcă pe picior, ca să fie călcată înaintea lui după aceea îi face cruce cu bățul care îl are în mână și în urmă apasă cu bățul pe cap, apoi 'i-se pune »sovonul« în vârful bățului și așa îl pune

DIN LUME.

Anglia.

În mesajul de tron, cu care s'a deschis parlamentul englez, regele Edward își exprimă nădejdea, că armata engleză din Transvaal va eși în curând biruitoare. Cu toată nădejdea regelui, armata lui continuă a face isprăvuri slabe și va mai eși în curând biruită, cu ceea-ce e de altmintrelea obicinuită.

Burii.

Acestia continuă a da lovituri asupra Englezilor. Viteazul De Wett înaintează repede în colonia Cap. Lângă Kimberley a nimicit toate viaductele, între rîul Vaal și Greilingstad au aruncat în aer un tren și la Edenburg 4 trenuri. Mai rușinos s'au purtat Englezii la Springfontein, unde De Wett a pus mîna pe un tren, escortat de numeroși soldați englezi. Acesti voinici s'au grăbit a da generalului bur toate armele, munițiile și uniforme. Ei au fost făcuți apoi scăpați, cu îndrumarea părintească, ca pe viitor să se ferească de a se mai întâlni cu Burii.

Primind delegațiunile societăților din Belgia, bătrînul Krüger a declarat, că lupta va continua până când Burii își vor câștiga independența completă.

Bulgaria.

În Bulgaria câștigă tot mai larg teren părerea bărbaților cuminți, că cu revolverul și cu pumnalul nu se câștigă drepturi pentru frații asupriți. De curînd s'a pronunțat ambasadorul Rusiei și al Franciei contra activității comitetului macedonean. Saratoff va fi în curînd înlăturat din fruntea acestui comitet.

Neobținînd guvernul majoritate la ultimele alegeri pentru sobranie, aceasta poate va fi în curînd din nou dizolvată. Se poate, că rezultatul stărilor turbure de acolo să fie introducerea dictaturii militare.

„Datine și obiceiuri“.

Nunțile țeranilor români din comuna româ-mănească Târnova (lângă Reșița). (Urmare).

Nănașul însă trebuie să caute ca să meargă cu nunta tot la dreapta, și pe ulița care se duce încolo, caută să nu întoară, ci pe alta, dar' numai de se poate, de nu este altă uliță, atunci trebuie să vină ear' pe aceea ce s'a dus.

Ajungînd nunta la casa miresei, acolo se băga toți în lăuntru și se așează la masă; până stau ei oțiră »geverii.« umblă pe afară să vadă de e gata mireasa (fiind la noi cele mai multe case numai cu o odaie, mireasa de regulă se gătește în cămară ori în podrum — pivniță).

*) Geverii aceia sînt denumiți dintre nuntași de tatăl mirelui, geverul mare conduce mireasa, ear' cel mic aștrînge banii pentru mireasă și fiecare gever are și o ploscă cu răchie care o poartă pe mână.

la mireasă pe cap (sovon, se numește un fel de giolgiu, cumpărat dela boltă, care se pune la mireasă pe cap cu mijlocul, ear' capeții ajung de amîndouă părțile până jos cu acela; pe cap merge mireasa până la biserică și ear' înapoi și se numește când e cu sovonul pe cap »bobêrjoacă«, adică imbrobodată, ear' unele mirese iau sovonul pe mână, și pe cap se împodobesc cu bani și cu flori, acelora le zic că-s »împloscate«). După aceea mirele se duc ear' în lăuntru la nuntași și mai apoi vin și geverii aducînd mireasa, ei vin cu ea până la mijlocul mesii în fața nănașului, acolo stau pe loc, ear' unul dintre geverii — cel mai gureș — zice oătră nănași:

»Hei, bună dimineața domnule! bună dimineața, să fiți cu voe bună, că după-ce am umblat am căpătat, și după-ce am curs am ajuns«.

Ear' nănașul răspunde:

»Hei, mulțam, mulțam, dar' ian să vedem ce ne-ați adus?«

Germania.

O impresie bună a făcut ținuta împărătesei germane, care, contra dragoștei de Englezi a bărbatului ei, n'a vrut în butul invitațiilor, ce i-s-au făcut, să participe la festivitățile din Londra.

Spania.

În Spania s'au mai liniștit spiritele. Guvernul se așteaptă să demisioneze în curând, urmându-i însă tot un guvern conservativ.

Boxerii.

Împăratul a hotărât definitiv pedepsele pentru șefii Boxerilor, cari constau din exilări, decapitări etc.

Rusia.

La universitățile din Petersburg, Kiev și Moscova au fost mari turburări studențești, cari sunt înăbușite cu cruzime muscălească.

Știri mărunte.

Sofia, 17 Februarie n. Guvernul în urma alegerilor pentru sobranie și-a dat demisia. Petroff i-a spus prințului, că nu poate să unească pe Stambaloviști cu naționaliștii; prin urmare nu poate forma o majoritate. Probabil va urma dictatură militară în Bulgaria.

Londra, 17 Februarie n. Se anunță că încoronarea regelui Edward va fi în 24 Iunie.

SCRISORI.

O producțiune școlară.

De lângă Murș, 13 Febr. n.

Domnule Redactor!

Aseară mi-s-a dat ocasiunea ca să pot lua parte la o producțiune teatrală-declamatorie dată de elevii școlii române gr-cat. din Alba-Iulia.

S'a jucat o piesă intitulată »Șezetoea», localizată anumit pentru aceasta de învățătorul prim, fratele Ioan Pampu.

A fost bine predată și a făcut impresie bună asupra publicului, care a rechemat pe bină pe micile copile, îmbrăcate în crătințe, în locul rochiilor de cartoane folosite pe aici.

Atunci se apropie mireasa de masă și nănașul o dăruie cu cât vrea și zice:

»Ține dragă, eu îți dau puțin, D-zeu să-ți dea mult, traiu bun și noroc», (dar pe când vorbesc geveții cu domnul mare (nănașul cel mai bătrân), nuntașii, chioțesc și hurezesc de gândesci că pică casa pe ei), mireasa-i sărută mâna, după nănași urmează ceilalți cari toți fac așa ca nănașul, ear' mireasa la toți le sărută mâna. După-ce au isprăvit toți, nunta pleacă la biserică. (Va urma).

GLUME.

Tiganul despre lupi.

În iarna asta s'a întâmplat multe nenorociri din pricina lupilor. La faurul satului erau mulți oameni adunați și povesteau despre astfel de nenorociri, când un Tigan sare și el în vorbă:

»Și eu am auzit, măi Rumânicilor, că la Podu-Ciuti acum de curând au mâncat 5 câtane pe șese lupi».

A plăcut tare piesa, căci în ea se sbiciau aspru luxul, lenea și beția, trei boale care se pare că s'au prea încuibat la poporul nostru. Au urmat apoi câteva declamări și cântări cari asemenea au fost bine predate.

Poporul a avut un interes atât de mare, încât nu credeam, s'a prezentat în număr cum nu se aștepta.

Inteligența noastră însă a rămas rece ca și de altă-dată. Din inteligență din Alba-Iulia a luat parte abia câteva persoane ca Dr. Todor, medic, membru în sen. școlar, N. Muntean, oficial la cărțile fond. fam., Coșeriu, Lobonț, Rusan, adm. prot. gr-or., Borza și harnicul membru în sen. școlar dl Ioan Bota, care ca totdeauna s'a silit ca petrecerea să reușească cât se poate mai bine, dl Sempronie Muntean, practicant la tribunal, P. Roșca, not. și câțiva învățători din jur.

Ceialalți domni, doamne și domnișoare au ținut sub demnitatea lor a se prezenta la o petrecere populară. Căci, vezi Doamne, ei nu-și pot închipui »domni» amestecați cu »popor». Apoi nici chiar între inteligența de aici nu poate fi vorba despre o viață socială.

Eu cred că ar fi timpul, ca inteligența noastră din Alba-Iulia să se trezească odată din amorteala aceasta și să fie mai interesată în astfel de cauze naționale.

La finea producțiunii, inv. Ioan Pampu într-o vorbire bine accentuată, mulțumește poporului pentru interesul ce l-a arătat față de această petrecere, îl roagă să-și iubească portul și limba ca cele mai scumpe țesături moștenite dela părinți, să iubească școala ca unicul factor de lumină în umbra întunecoasă a norilor ce vin potop-potop asupra noastră.

După producțiune a urmat jocul care a ținut până în zori de zi.

Ori-și-cum însă producțiunea și-a ajuns scopul, școlii noastre i-s'a ridicat vaza atât în fața poporului cât și în fața străinilor, cari nu se prea bucură de înaintarea noastră.

Resultatul material după-cum mi-s'a spus, încă a fost mulțumitor având un venit curat de 400 cor.

Laudă merită senatul școlar, care a dat concursul seu învățătorilor la aranjarea acestei petreceri. De D-zeu ca să avem pretutindenea astfel de senate și atunci de bună-seamă învățătorimea își va împlini chemarea sa sublimă în mijlocul poporului nostru.

Nechifor Frățilă,
învățător.

Din Munții-Apuseni.

— 17 Febr. 1901.

Onorată Redacțiune!

Rar avem și noi țărănimea câte o zi bună, cu deosebire acum când viața e atât de grea pentru Moții dela munte. Grea, și pentru-ce? »Munții nostri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă», eată pentru-ce. Pe lângă libertate ne lipsește și strictul necesar pentru traiul de toate zilele. Aurul s'a infundat, încât bietul Moț nu mai dă față cu el; pădurile, din cari ciubărarii își scoteau

hrana, sunt devastate; mulți dintre locuitorii acestor munți văzându-le acestea, au luat frunza-n buză și s'au străcurat prin alte ținuturi și țări, unde viața se le fie mai ușoară, mai tichnită.

În ce privește simțul național, trăim din reminiscențe, pentru-că afară de preoțime și învățătorime, ceealaltă inteligență română din munți nu se ocupă cu țărănimea, decât înaintea forurilor judecătorești sau în birourile casselor de împrumut. Și când sunt nescari întruniri, ca bună oară adunările despărțământului »Asociațiunii», țărănimea stă pasivă, nu se însufleștește. Motivul? Acol aer de domn ce-l observă la inteligență, acel dispreț suveran cu care e întimpinată țărănimea. Domnilor! dacă voiți să intrați în sufletul țărănimii, fiți sinceri față de ea; purtați-i interesul, nu fiți egoiști și materialisti până la absurd și greață, lucrați și pentru interesul ei.

Dar' să trec peste aceste rane, cari cauzează atâta durere țărănimii din munți, să vă vestesc și ceva îmbucurător.

Este în munți o comună mare cu circa 4000 suflete, păstorită de trei preoți și deșteptată de doi învățători. Această comună e Bistra, locul nașterii lui Aaron episcopul și a altor bărbați nemuritori, cari au lucrat, lucră și vor lucra în interesul întreg poporului român.

Preoțimea, învățătorimea și poporul acestei comune, mână n mână multe lucruri bune și frumoase au făcut.

Au edificat biserică, dar' biserică ca-și-care în munți nu există alta; au cumpărat edificiu de școală corespunzător, cu 2 sale de învățământ mari și frumoase, cu 4 odăi de locuit pentru învățători etc. Începând de prin anul 1890, s'a înființat un cor mixt de bărbați, juni, femei, copii și copile, »Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra», cu statute aprobate, care în Dumineci și sărbători înaltă pe creștinii adunați la rugă; ear' afară prin cântările armonioase cultivă simțămintele nobile în popor. În iarna aceasta s'a pus baza unei orchestre cu instrumente de aramă.

Reuniunea numită în tot anul, de un timp încoace a dat câte o producțiune teatrală împreună cu cântări și joc. O atare producțiune a dat și în 12 Februarie n. a. c. S'a jucat »Harță Rezeșul», de Alexandri. Diletanții: Iosif Marcu ca Harță, Simeon Goia ca Bursuflescu, precum și Florian Bursu în rolul lui Luncean, s'au achitat cu laudă de rolurile lor; ear' d-șoara Lucreția Marcu ca Tarșița și Linuța Poșogan ca Mărinca au fost la culme; și cu deosebire prin predarea poeziilor »Copila română», de I. Vulcan și »La oglindă», de G. Coșbuc întru atât au entusiasmat publicul, încât aplausele nu voiau să înceteze; bravo! să trăească, vivat se auzia din toate părțile. Corul asemenea a secerat multe aplause și afară de piesele puse în program, la cererea publicului a cântat »Moțul la drum», de I. Vidu, precum și alte cântări. Spriginul material nu a lipsit, dar' spriginul moral ar fi trebuit mai potențat. Cred, că nu greșesc când afirm, că: inteligența înaltă din munți nu s'ar dejosii, scoborîndu-se între popor, însuflețind la

muncă prin prezența d-lor, pe aceia, cari se nisuesc a ridica poporul din întunec. Conducătorilor din Bistra le zic: Bucurați-vă! căci munca voastră e apreciată. Lucrați numai tot așa cu zel și abnegațiune și posteritatea vă va binecuvânta.

x. y.

Din jurul Turzii.

Iarnă generală. — Magazin de bucate. — Volnicie solgăbirăscă. — Căpătuiala matriculanților.

— 16 Febr. c.

Iarna e în toiul ei. Neauă groasă acopere sămănăturile, care azi-toamnă erau mult promițtoare. Mai puțin promițtoare este însă viața românească și viața socială din aceste părți. O iarnă grea, un ger puternic bântuie pe aici, așa că nici cel mai plăpând și mai nevinovat firicel de iarbă nu se ivește ca să vestească o primăvară cu nădejdi de un reînceput al unei mișcări, al unei lucrări, românești ori baremi sociale.

Poporul e ajuns la sapă de lemn. Ți-se rupe inima de jale, când auzi gemutul disperat al țăranului român, ce-și petrece cu ochii scăldați în lacrimi vițulele, ce i-le duc esecutorii, urmați de creditori. Cărturarii: preoții și învățătorii abia mai înnoată și ei în marea de miserie. Ei nu se știu svîrcoli din neocaz și în ajutor alții nu le vin. N'are cine. Și ei bine o știu asta și — totuși doar' cel mult gem și se căesc. La mijloace de scăpare abia se mai gândește ici-colea — câte un cutezător.

Dar' cine cutează și cine bine cumpenește, acela ajunge să culeagă frumoase roade.

Pildă clasică ne dă poporul treaz din comuna Dumbrău (între Turda și Vințul-de-jos). Aici are comuna bisericăscă un tinăr, dar' bogat *magazin de bucate*. Formarea, administrarea acestui magazin — câștigă titluri de laudă poporului și conducătorilor lui. Cu deosebire începutul magazinului — este vrednic de laudă. Căci eată cum s'a făcut: S'a întemplat, că Dumbrăul a rămas vre-o 2—3 ani fără preot. În timpul acesta credincioșii au lucrat în elacă pămînturile, ce formau eclesia preotului. Cu roada culeasă au pus temelie unui magazin de bucate bisericesc. Acest magazin, după o esistență de abia 3 ani, dispune azi de peste 1400 măsuri (ferdele) de bucate. Foloasele lui sînt nespuse de mari atât pentru țăranii, cât și pentru interesele bisericeii. Laudă fundatorilor și conducătorilor de acum!

Administrația ungurească și p'aici își trăiește zilele domniei tătărăști. Solgăbirii și notarii se întrec în bașibozucii. Cea mai nouă ispravă a fisolgăbirului *Mészáros* din Vințul-de-sus este suspendarea vrednicului jude comunal *Indrei Nicoară* din Dumbrău. Acest cinstit bătrân a purtat în omenie vreme de 34 ani slujba de primar.

În luna trecută însă a avut românescul curaj să voteze și să spriginească alegerea preotului *Gavril Pop* din Măhaciu, ca membru în congregația com. Turda (despre ce s'a scris în *«Tribuna»* la timpul seu. Red.) Urmarea a fost, că solgăbirul l-a suspendat din primărie. Ca motiv a fabricat solgăbirul mirozenia, că primarul a înstrăinat averea comunală înainte de asta cu 7 ani! Adevărul este, că reprezentanța comunală, înainte cu 7 ani a rupt din pășunatul comunal 2 jugere, care le-a dat bisericeii, ca eclesie parochială. Solgăbirul știa de atunci »crima« aceasta, doar' el, solgăbirul, e vecinul proprietar al pășunatului comunal. Cu toate acestea, numai acum după 7 ani, când primarul *Nicoară* a votat pentru un

Român, numai acum a dat de urma »crimei«, pentru care l-a suspendat.

Faptul acesta îl recomandăm în atenția »activiștilor«.

O bancă românească.

Dela marginea Câmpiei, 17 Febr. c.

Am primit raportul direcțiunii institutului de credit și economii »*Arieșana*«, societate de acțiuni din Turda, pe anul 1900, tipărit în Sibiu la societatea pe acțiuni »*Tipografia*«. Înfăptuirea raportului e plăcută, fiind și tiparul cât și compunerea lui corespunzătoare cerințelor moderne.

Noi Câmpenii ne interesăm mult de acest institut, deoparte fiindcă avem multe daraveri cu el, ear' de altă parte fiindcă se află în un oraș unde populațiunea română e neînsemnată și totuși vedem în el realizată ideea naționalismului român. Din aceste purcezend, cred că și publicul cetitor se va interesa de a auzi ceva despre progresele acestui institut românesc de bani.

Membrii direcțiunii după raportul numit sînt: Iuliu Bardoși, președinte, Ioan Mesaroș, vicepreședinte, mai de parte Artemiu Codarcea, Constantin Cothișel, Dr. George Ilea, Silvestru Moldovan, Dr. George Popescu, Gregoriu Pop, Alexandru Ramonțian, Ioan Vasiuca și Iuliu C. Vlăduț, director executiv.

În comitetul de supraveghere: Simeon Pop, președinte, Bölöni István, Ielineck Henrich și Valeriu Poruțiu.

Institutul este în anul al XV-lea al existenței sale. Progresul ajuns în anul de gestiune expirat se probează prin augmentarea tuturor ramurilor de operațiune, ceea-ce constată, că pe lângă creșterea venitului curat și încrederea publicului e tot mai mare. Aceasta îndeosebi se vede la mărirea sumelor depuse spre fructificare. Escomptul de cambii a crescut față de anul precedent cu cor. 8596.80, cel hipotecar cu coroane 6844.30. Împrumuturile hipotecare s'au înmulțit cu cor. 26.120, ear' depunerile spre fructificare ajungînd în 31 Decembrie 1900 suma respectabilă de coroane 300.541.76, arată o creștere față de anul precedent de cor. 44.103.78. La suma aceasta cu bucurie am să observ, că deși institutul dă pentru depuneri 6%, totuși locuitorii din Turda partea cea mai mare se folosesc foarte puțin de avantajile aceste și așa cu excepțiunea unei părți foarte neînsemnate, putem zice, că mai toată suma depusă constituie avere românească, cari din cele mai mari depărțări trimit banii lor acolo spre depunere.

Venitul curat, după bilanțul publicat, este de cor. 19.676.56, din care după dotarea fondurilor de rezervă și de pensuni se propune din partea direcțiunii, ca adunarea generală ce se va ține în 23 l. c. să voteze 5% pentru scopuri culturale și de binefacere, adică cor. 583.82, căpătînd acționarii ca dividendă 7%.

Împărțirea cotei pentru scopuri culturale și de binefacere se ține de competența direcțiunii, la care m'as adresa în interesul cauzei cu rugarea să binevoiască a îngriji și de învățaceii de meserii și de comerț, votînd anume ajutoare în favorul lor, ca așa și noi Câmpenii să ne putem odată vedea în plăcuta poziție de a avea meseriașii și comercianții nostri, de cari ducem mare lipsă, căci ne copleşesc pe zi ce merge în măsură tot mai mare străinii.

Dacă nu ajută băncile noastre pe tineri la comerț și industrie, atunci nici nu vom putea arăta pe Câmpia noastră, unde poporul tot mai tare se sărăcește, nici o înaintare, căci bărbații nostri cari făcură și fundațiuni uitară de tot pe bieții Câmpeni, ca să considere și pe tineri de aici, ce s'ar dedica acestor specialități.

Mormintele marilor nostri dela anul 1848.

De Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Vasile Moldovan.

Sînt unii între prefecții nostri dela 1848, cari după încetarea luptelor au descris evenimintele, la cari au luat parte.

Ca eroi, la 1848 au creat istoria în mână cu — sabia, după aceea au descris-o cu — peana.

Astfel a făcut *Axente*, *Iancu* și *Balint*. Rapoartele lor sînt prețioase izvoare pentru cunoașterea luptelor naționale.

Prefectul *Vasile Moldovan* asemenea ne-a lăsat o descriere a evenimentelor și luptelor, la cari părtaș a fost. Este cunoscuta carte: *Memorii din 1848—9*, apărută după moartea autorului și avînd drept motto următorul advertisement:

»Români! Puneți-vă încrederea în voi înșivă!»

La 1848 Vasile Moldovan era teolog în Blaj, apoi a fost numit prefectul legiunii III. pe Tîrnave, de unde însă a fost silit să se retragă pentru apărare în munții Iancului.

Aici, în toiul evenimentelor ce se precipitau, a luat parte împreună cu alți perfecți și fruntași la actele marelui noastre epopei naționale din munți, servind cauza română cu credință și devotament, ceea-ce constituie o notă caracteristică pentru toți marii nostri bărbați dela 1848.

După revoluție Moldovan a fost în diferite locuri, servind mai mult în Dicio-Sân-Mărtin și fiind întotdeauna un ocrotitor și apărător sincer al poporului românesc.

La 1891 a fost pensionat și a murit la 1895 în Boziaș (lângă D.-S.-Mărtin), unde avea o mică proprietate.

El este înmormîntat lângă biserica română gr.-cat. din Boziaș, alături de soția sa și copiii sei răposați. Mormintele sînt încadrate cu grilaj de fer, avînd toate monumente.

Monumentul lui Moldovan, ridicat de familie, are următoarea inscripție, compusă de el însuși până-ce era în viață:

Vasile Moldovan.

Prefect de legiune în 1848—9,
Vice-comite, președinte de sedria
orfanală etc.

Născut în S.-Paul la 24 Iunie 1824,

Răposat în Boziaș la 1 Ianuarie 1895.

A trăit în virtute, a muncit cu onoare

și

Glasul lui blînd strigă trecătorului

Amice!

Te rog în numele lui Dumnezeu: nu neliniști
pulgerea, care odihnește închisă aici!

Binecuvîntat fie, cel ce-mi va scuti piatra,

Blăstemat acela, care-mi va conturba
osîmintele.*)

*) La bătrînețe singura dorință a lui Vasile Moldovan era se ajungă ziua de 3/15 Maiu 1898 ca se meargă la Blaj să sîrbaze acolo aniversarea de 50 ani a acelei mari zile. Nu i-a fost dat însă buului Român să-și poată împlini dorința. În acea zi însă, trecînd eu prin Boziaș, am cercetat mormîntul lui Moldovan și am aflat monumentul încoronat cu o cunună de stejar, de care atîrna o panglică în tricolor național cu inscripția: »În amintirea zilei de 3/15 Maiu 1848—1898. — Români! Puneți-vă încrederea în voi înșivă«. — Cununa a fost pusă de un cunoscut bun Român din Boziaș.

S. Mold.

Florian Micaș.

Fiiu de țeran român... Înainte de 1848 era foarte greu a te ridica din „talpa țării” și a ocupa poziții sociale, rezervate pe atunci claselor privilegiate. Și earăși erau casuri mai rare, că dacă te-ai smuls din șirurile țărânimii, tu Român, să rămâi fidel nației tale, oropsită și oprimată în străvechiul ei pământ.

Ambele le-a făcut, împreună cu câțiva de ai noștri, prefectul *Florian Micaș*, străjer și apărător harnic al poporului românesc.

Micaș s'a născut în Jucul-inf. (comit. Cojocnei). Părinții i-au fost țerani economi cu stare bună. A studiat în Cluj și s'a așezat acolo, ca avocat.

Evenimentele dela 1848 l-au aflat în această poziție independentă. Micaș a luat parte la ele, cu mare dragoste de neam. Și aci se începe rolul frumos național al lui. El era centrul, în jurul căruia se grupa tinerimea română academică din Cluj. În locuința lui și sub înțeleapta sa conducere, își ținea tinerimea întrunirile, pregătindu-se pentru marile evenimente, a căror desfășurare era de prevăzut și îndeosebi pentru adunarea națională, convocată pe 3/15 Maiu 1848 la Blaj.

Micaș, ca unul dintre conducătorii tinerimii, avea să joace aici rol însemnat, dar' pe când miile de Români proclamau pe „*Câmpul libertății*” egalitatea de drepturi și libertatea poporului român, Micaș era zăvorât în temnițele Oșorheiului. Sub pretest, că face agitație, a fost arestat în noaptea de 9 Maiu și transportat în M.-Oșorhei, ca nu cumva tinerimea și poporul să-l elibereze cu forța. Aici a fost ținut în arest până la 20 Sept. 1848, când a fost eliberat numai la pretensiunea poporului, ce se adunase armat la Blaj.

După aceasta Micaș a fost numit prefect și a organizat o oaste de lănceri pe la marginea apuseană a Câmpiei. În lipsa de arme însă neputându-se susține, s'a refugiat în Bucovina, ear' rebelii unguri au prefăcut în praf și cenușă tot avutul părinților sei.

Reîntors acasă în timpul păcii, prin agoniseală și cruțare, și-a răscumpărat averea părintească confiscată și a sporit-o, ca să o facă *donățiune poporului român*.

Ca martir, care a suferit torturile temnițelor ungurești, Micaș se aseamănă cu prefectul Balint, ear' ca binefăcător al națiunii sale, stă alături de marele Iancu!

Micaș și-a testat moșfa din Imbuz și Jucul-inf. și casele sale din Năsăud, pentru scopuri culturale-economice românești. El a făcut două fundații, cari conform testamentului seu, se administrează separat: una de capitlul din Blaj, a doua de comisia administrativă a fondurilor grănițrești din Năsăud.

Testamentul lui Micaș, făcut în Năsăud la 25 Febr. 1875 e o dovadă de iubirea și dragostea sa de neam; el îl încheie cu următoarele cuvinte:

„... și subscriu cu cea mai mare satisfacțiune și dragoste națională.”

Micaș a murit în Bistrița, la 16 Martie 1876, în vîrstă de 59 de ani.

E înmormântat în cimiterul cel vechiu de lângă școala gr.-cat. română din Bistrița.

Monument la mormânt nu are.

Meseriașii noștri.

Meseriașii din Sibiiu.

Primarul Sibiiului a publicat în luna Decemvrie 1900 raportul seu anual despre agendele administrative pe anul 1900, distribuindu-l între reprezentanții orașului.

Raportul acesta cuprinde toate părțile activității organelor concernente de specialitate; este o lucrare bine compusă din care se poate vedea progresul orașului făcut în restimp de un an.

Pe mine mă interesează mai tare afacerea industriei, fiindcă în raport se amintesc măiestrii, sodalii și învățăceii români. Eată ce zice raportul:

În anul de gestiune 1899 s'au însinuat la oficiul orășenesc următorii la industriei împreunate cu probarea capacității: 1 compactor, 1 birou de instalație pentru luminat, 2 rugari, 12 măcelari, 2 olari, 2 pălărieri, pregătitor de instrumente, 2 cojocari, 4 elari și lustruitori, 1 turtar, 1 mecanic, 10 bărbieri, 4 curelari, 1 lăcătar, 3 fauri, 11 croitori, 9 păpucari, 5 tinicheri, 9 măsari, 6 ciobotari, 1 postovar, 2 rotari, 3 franzelari, 1 faur de instrumente din fer și 1 pictor de odăi.

La industrii concesionate: 1 agen-tură de plasare, 11 birjari, 3 hotelieri, 2 cofegli, 2 arhitecți de edile.

Fabrici: o moară de măcinat cu motor de vapor.

La comerț: 1 galanterier, 3 ne-guțetori de mărfuri diferite, 1 comerciant de figuri de gyp, 1 giuvaier, 2 comercianți de haine, 1 mobilier, 1 boltă de semințe, 10 bolte de galanterie și de pânzărie, 5 bolte de spișerie și 1 deposit de covoare.

La diverse: 3 pâneri, 1 neguțetor de pește, 1 glăjer, 12 neguțetori de mărunchișuri, 2 fotografii, 8 restauranți, 2 întreprinzetori de curățirea latrinelor, 1 reparator de oglinzi, 1 producător de cernitură (vics), 1 dentist și 1 bărdăș.

Cu totul 174 de industriași, dintre cari 135 Germani, 26 Maghiari și 13 Români.

În decursul anului au părăsit meseria: 2 bărbieri, 3 pâneri, 4 birjari, 2 neguțetori de mărunchișuri, 1 pălărier, 2 curelari, 4 lăcătari, 5 croitori, 7 pantofari, 6 ciobotari și 1 pânzar.

Raportul zice mai departe, cumcă numărul industriașilor se va pute constata din datele recensământului efectuit cu începutul anului curent. Tot așa și numărul sodalilor, dintre cari s'au însinuat în decursul anului numit 502, ear' 522 au părăsit orașul. Un conspect despre învățăceii avem din datele raportului anual al școlii de industrie privitor la anul școlar 1898/9. Cu totul fură înscriși 746 învățăcei aparținători la 51 diferite meserii, și adică: 1 pâner, 4 bărbieri, 2 sculptori, 2 compactori, 1 pușcaș, 3 perieri, 5 acoperitori de case, 1 curățitor de mațe, 6 strugari de lemn, 1 strugar de fer, 2 vîrsători de fer, 1 butnar, 12 măcelari, 10 afumători de

carne, 13 friseuri, 4 aramagfi, 5 pielari, 1 glăjer, 3 olari, 2 pieptenari, 3 hornari, 1 căldărar, 17 cojocari, 7 lăcătari de artă, 16 lustruitori, 36 mașiniști, 26 zidari, 6 mecanici, 1 pardositor, 5 fotografi, 11 curelari, 6 șelari, 73 lăcătari, 20 fauri, 34 croitori, 21 tipograf, 86 păpucari, 16 tinicheri, 6 sculptori în peatră, 8 tapețieri, 78 măsari, 89 ciobotari, 6 orologieri, 10 rotari, 51 franzelari, 5 fauri de unelte, 14 vâpsitori de odăi și 3 cofetari.

A scăzut după raport numărul învățăceilor cu 14, eară al croitorilor cu 9.

După confesiune erau dintre acești învățăcei: 365 ev.-lut., 130 rom.-cat., 46 gr.-cat., 152 gr.-or., 39 ev.-ref., 3 unitari și 11 Jidani; după naționalitate au fost: 462 Germani, 195 Români și 89 Maghiari. Dintre acestia au fost născuți în Sibiiu 292, din alte părți 454.

Cercetarea școlii nu se poate numi regulată, încât numai 32 elevi au fost cari n'au lipsit nici o oră dela prelegere.

În 1 Septemvrie 1899 s'a deschis, și o școală industrială de stat.

Acestea ar fi datele scoase din raportul amintit. Din ele publicul interesat poate să vadă starea meseriilor și a învățământului industrial din Sibiiu, unde tinerii noștri nici-când nu au avut ocaziune așa binevenită de a se dedica la meserii, căci străbatînd stradele orașului mai la a 3-4 casă poate ceti un afiș despre locuri vacante de învățăcei, cari se primesc sub condițiile cele mai avantajoase pentru ei, fiindcă dacă servește 4, ani la cele mai multe meserii capătă pe lângă cuartir gratuit și toată întreținerea; apoi elevii de meseriași din Sibiiu au pe lângă aceea, că măiestrii lor sînt mai dibaci, și avantajul acela, că pot învăța limba germană, cu ajutorul căreia le este calea deschisă spre perfecționarea lor ca sodali, ear asentându-se la miliție, pot înainta mai ușor la șărgi, ca așa să ajungem și noi mai curînd de-a pute comanda altora, ear' nu tot alții nouă, ridicându-ne totodată și starea materială și ajungînd prin meserii mai curînd la drepturi politice, decât economii rurali, și în urmă ca locuitori de orașe avem ocaziune mai bună de-a ne crește copiii la școale.

Reghianul.

Îngrăditură practică.

— Vezi ilustrația pe pag. 2. —

Am spus și de alte-ori, că în țările culte economia câmpului e mai înaintată ca la noi și lucrurile economice sînt mai practice.

Dăm azi chipul unui ocol de vite, cu îngrăditură de drot, care e ieftină și mai țiitoare, ca cea de scânduri. Prin țările culte se folosesc tot astfel de îngrădituri, de cari altfel se ved și prin România, pe la moștile mari.

PARTEA ECONOMICĂ.

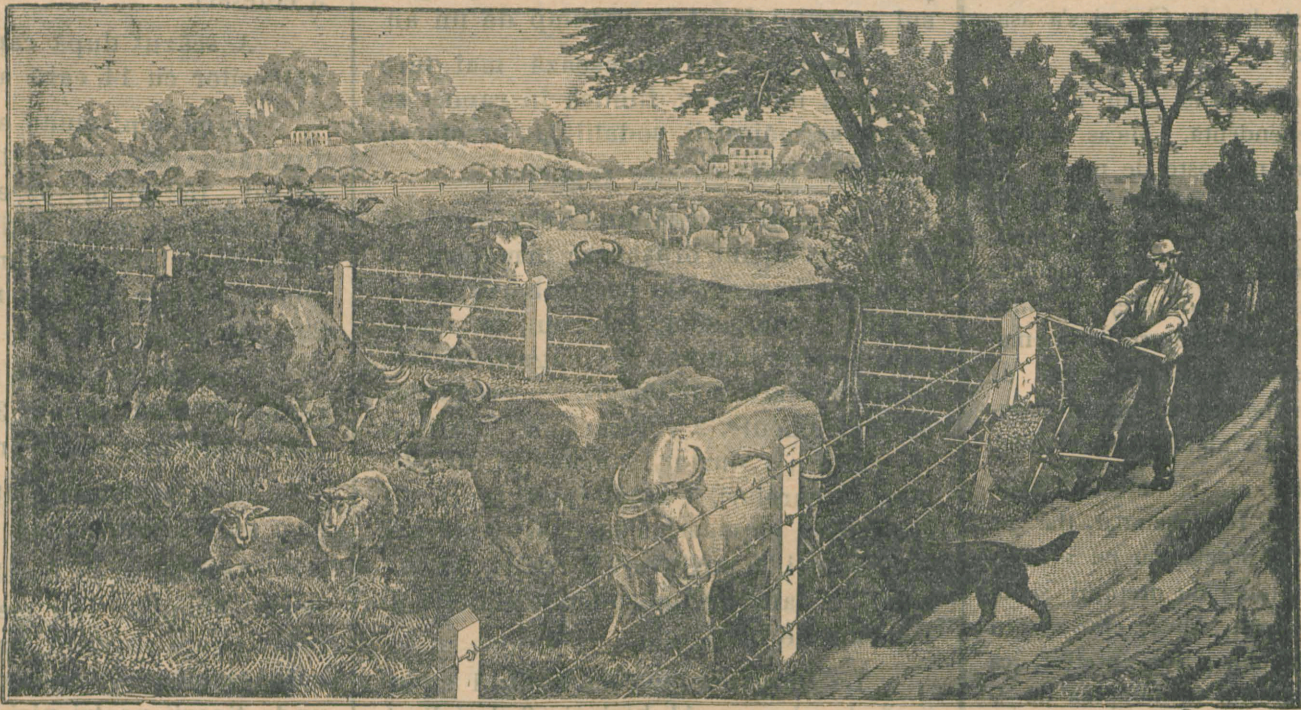
Nutrirea cailor.

Nutrirea cailor de economie la noi, pe cele mai multe locuri, lasă încă foarte mult de dorit. Calul e socotit de către unii economi, ca animalul cel mai de rînd, care e silit să mănânce une-ori chiar ogrinji, cari rămân de pe la celelalte vite. Sub astfel de împrejurări nu-i mirare, că pe unele locuri, cu deo-

Mânzul îndată-ce vine pe lume caută la ugerul mamei sale, din care sugă laptele de lipsă pentru susținerea vieții sale și întărirea trupului seu fraged. Cîteva săptămîni după fătare, mînzul nici nu ia cu gura alt nutreț mai tare. În timpul acesta, dacă mînzul e tare slăbuț, e bine a 'i-se da pe toată ziua două ouă crude, cari 'i-se bagă în gură.

După cîteva săptămîni, mînzul începe a lua și el cîte un fir de fîn sau iarbă din nutrețul mamă-sa. Atunci 'i-se poate da și ceva nutreț deosebit. Cel

ani îi trebuie până-cînd crește deplin. Și fiindcă la un cal până-cînd crește îi trebuie cîte 3—4 ani, așa și mînzul trebuie lăsat să sugă cîte 3—4 luni. Întărcatul trebuie să se facă treptat și nu dintr'odată, căci atunci pot să sufere atît iapa cît și mînzul. Cînd voim deci să întărcăm mînzul, îl lăsăm să sugă tot mai rar, până ce-și uită cu totul de supt. Dacă iapa umblă cu mînzul la olaltă la pășune, atunci întărcatul în modul arătat e cu neputință. În asemenea casuri mînzul tot sugă

Îngrăditură practică.

sebiere caii de economie au degenerat cu totul.

Economii, cari țin astfel de cai, se numesc simpli ținători de cai, pe cînd aceia, cari aleg caii din economia lor, apoi îi țin și cresc după anumite reguli, se numesc adevărați crescători de cai. La noi sînt pînă acum mai mulți de cei dintîiu, decît de cei din urmă.

Ca să putem crește și pentru economia cîmpului un soi mai bun de cai, se recere, ca să începem cu o nutriție corespunzătoare încă de cînd mînzul e mic.

mai bun nutreț pentru mînzii sugători este fînul vechiu și ovėsul. Ovėsul la vîrsta aceasta, trebuie mai întăiu măcinat și numai astfel să 'i-se dea spre nutriție. În asemenea casuri, fînul se stropește cu puțină apă, așa ca făina aceasta să se alipească de acela. Tot astfel se purcede și pînă-cînd se învață mînzul cu nutrirea de ovės: se taie puțin fîn mărunt și acela se amestecă cu ovės și astfel mînzul se dedă cu nutrirea lui fără multă greutate.

Mînzul, ca și celelalte animale de casă, se lasă să sugă atâtea luni, cît

pînă-cînd îl întărcă iapa singură. Mînzului întărcat trebuie să-și mai mărim apoi porțiunea de ovės și deodată cu aceasta trebuie să-și lăsăm sau chiar să-și silim, ca să facă mișcările de lipsă peste zi, căci de prea multă odihnă face așa numitele oase moarte la picioare. Unii din economii nostri susțin, că oasele moarte le fac mînzii cînd se nutresc cu ovės, pe cînd s'a constatat, că acelea se fac din prea multa odihnă a mînzului. Precum că acesta este așa, se poate vedea de acolo, că mînzii crescuți la miliție sau în economiile mai

Un viteaz uitat

— Amintiri din războiul dela 1877. —
(Urmare și fine).

II.

Seara, la Poradim, împăratul sîrbătorind victoria, a dat masă întinsă tuturor celor cari au luat parte la luptă. Petrecere la împăratul, beție în lagărul muscălesc. Ai noștri obosiți ca vai de ei, cîrpindu-și hainele sdrențuroase, unii mîncău ce bruma le-a căzut la îndemână, alții își spălau ranele ugoare oblojindu-le cu unt de pojarniță adus de acasă, fiecare cu nevoea lui, însă cu toții ferindu-se de beutura care fură mințile.

— Grea luptă, mîei Ioane!

— Grea, Morarule!...

— Câți am rămas?

— Din 250 numai 82...

— Sărmanii!... D-zeu să-și ierte!

— Așa le-a fost scris...

— Pe acestia, îi îngropăm mîne creștinește, fără să-și fi făcut ris păgănul de trupurile lor.

— Ne-o ajuta Dumnezeu.

— Da de căpitanul nostru, hei! ce zici?... —

— Minune mă!... a scăpat ca prin urechile acului, deși mereu în frunte și totdeauna acolo unde era toiu primejdiei.

— Cum se nu te duci nebun cînd te călăuzește un așa om! Și acum îi aud graiul: „Înainte copii, curaj, o să ne ajute Dumnezeu!“. Parcă era Făt-frumos, că doar' numai așa o fi fost Făt-frumos, bun la suflet, drept la judecată, și bărbat în luptă.

— Mai rămâne vorbă?... —

— Cînd 'l-a rănit Arapul, eram lângă dînsul, nici n'a crăcnit; numai s'a oțărît puțin și uitându-se cu dispreț la pocitura cea buzată, 'i-a aruncat un pumn de țărînă în față.

— Și cînd 'i-a tăiat cele trei degete dela mîna dreaptă, le-am văzut eu

căzute, erau pline de vieață, tremurau sîrmenele parcă-și căutau trupina. După ce s'au scurs de sînge, s'au sgîrcit încetinel, îngălbenindu-se ca turta de ceară, și au rămas acolo, răslețe pentru vecie.

Cam așa vorbeau între dînsii ostașii noștri...

La Poradim, masa era pe sfîrșite. Împăratul ridică un toast în cinstea vitejilor, felicită pe comandanți, apoi întreabă cu dinadînsul, unde sînt aceia care au condus a doua parte a asaltului?... Raportul dat era prea laconic: „S'a luat reduta și alta nimic.“

La întăia întrebare mării-duce și întreg statul-major cercetau numeroasele mese ca să vadă eșind din rînduri comandanții... Nimeni!

Împăratul mîhnit rosti:

— Cum? au rămas cu toții pe cîmpul de luptă? nici unul n'a scăpat?

Aceeași tăcere.

Împăratul, care urmărise aproape toate mișcările, părea mirat.

mari, se nutresc de când încep a mânca tot cu ovės și totuși nu fac oase moarte, decât ici-coalea câte unul, fiindcă acolo trebuie să facă în toată ziua, iarna-vara, mișcările și alergăturile prescrise.

Dacă se nutrește mânzul până e tânăr cu prea multă iarbă sau fân mai rău și mare în paiu, atunci prăsește așa numitul foale de paie, care îl trage cătră pământ și astfel i-se încovoie spina. Din cauza aceasta vedem apoi că cei mai mulți cai de economie, nu au spinarea dreaptă, ci mai mult încovoată în jos.

Între toate animalele de casă, calul este cel mai mâncăcios, fiindcă stomachul lui e simplu, nutrețul consumat nu stă aproape de loc în el, ci ese într'una sub forma de balegi. Din cauza aceasta mâncarea lui nu se prea poate regula, fiindcă el tot mănca. De aceea și mânzii trebuie nutriți cât mai des, și anume se pot nutri peste zi și noapte și de câte 5-6 ori. Când se nutresc totdeauna trebuie să le dăm atâta nutreț, până-când se satură deplin. După fiecare nutriție, caii ar trebui și adăpați. Dar' adăpatul se poate face și ceva mai rar, și anume: de câte 3-4 ori.

Dacă caii se nutresc cu ovės, atunci acesta trebuie dat îndeobște după adăpat, fiindcă înainte de acela apa beută îl mină așa întreg în mațe, ear' de aci în balegi, așa că calul nu are mai nici un folos de acela. În privința aceasta s'au făcut unele cercetări și rezultatul a fost pentru nutrirea cailor cu ovės după adăpat.

Când caii se nutresc cu iarbă sau fân mai rău și paie, atunci puterea lor scade ca și a omului, care se nutrește cu buacte de post. Astfel caii puși la un lucru mai greu sau alergătură mai mare, odată se ostenesc și în cele din urmă stau pe loc și nu-și mai pot continua lucrul. De aceea calul de muncă se privește drept o mașină, care ca să poată funcționa trebuie mereu încălzită cu material bun.

După cum e lucrul, la care se pune calul, așa trebuie să i-se dea și nutrețul. Astfel un cal dela miliție nutrit cu nutrețul prost și simplu, cu care se nutrește un cal de economie, ar trebui să stea cu călărețul la mijlocul drumului. De

aceea, acela se nutrește cu mai mult ovės, care-l face ușor și sprinten de picior.

De altcum s'a constatat, că și caii de economie sau povară nutriți cu nutreț mai rău, mai mare în paiu sau cu iarbă, se fac greoi, asudă la lucru și nici nu-l pot săvârși cum se cade. Să ne ferim deci a nutri calul cu iarbă, pe timpul când avem să săvârșim un lucru mai greu, sau avem o cale mai lungă. Îndată după nutriție, nici nu prea e cu cale de a prinde caii la lucru greu, ci aceia mai trebuie lăsați câte o jumătate de oră ca să se odihnească. Tot așa nu prea e cu scop și de a nutri îndată caii asudați și prea osteniți, ci aceia încă trebuie lăsați ca mai întâiu să răsuflă și să se odihnească puțin.

Caii prea osteniți și asudați asemenea nu prea e cu scop de a-i scoate îndată la pășune, ci mai întâiu trebuie șterși de asudoare, apoi nutriți cu ceva fân mai bun, pentru-că la pășunat, cu deosebire unde nu află nici iarbă destulă, ei se mai ostenesc și căsnesc și mai mult până-când pot să-și adune câte ceva. De aceea caii economilor noștri slăbesc așa tare pe timpul aratului, când nu se nutresc și cu ceva nutreț uscat.

Ca la toate lucrurile, așa și la nutrirea cailor trebuie ținut rînd și regulă, și anume: ca ei să se nutrească tot la o anumită oră din zi sau noapte, căci la din contră rinchează și bat cu picioarele de foame. Să ne ferim a schimba dintr'odată nutrețul cailor, căci prin aceea le putem cășuna colică sau alte boale de mațe. Nici aceea nu e bine, când se nutresc caii cu trifoiu sau lăptărnă umedă. Peste tot nutrirea cailor, cu ierburi nu se prea recomandă. Dacă totuși sîntem siliți să o facem, atunci trebuie să le amestecăm cu paie tăiate ceva mai mărunt.

Cu cât se nutresc caii cu un nutreț mai bun, cu atâta trebuie să le dăm mai puțin până-când se satură, și din contră cu cât acela e mai rău, cu atîta trebuie să le dăm mai mult. De altcum s'a constatat, că stomachul cailor, în porțiuni cu mărimea lor trupească este prea mic, din care cauză apoi și trebuie

să nisuiim într'acolo, ca acela să nu se prea îndoape cu nutreț de cel rău, care numai le mărește volumul, îi face greoi și une-ori neacomodați pentru săvîrșirea lucrului, la care sînt puși.

Ioan Georgescu.

Influența.

Influența e o boală, care fiind isvor pentru alte îmbolnăviri grele, se sfirșește de multe-ori cu moartea. Și în iarna aceasta a bătuit cu furie nu numai la noi, ci în toate țările învecinate. O jertfă a ei a fost acum de curînd și fostul rege al Sârbiei, Milan, mort în săptămîna trecută. Leacuri contra influenței nu ne prea pot spune doctorii noștri, sînt însă unele mijloace, despre cari s'au dovedit, că ușurează mersul boalei și împiedică în cele mai multe cazuri ivirea altora.

Semnele influenței sînt: durere de cap, oboseală, tărăbăceală, lipsa poftei de mîncare, bolnavul abia mai poate merge, are friguri; urmează apoi somnolență, ură față de ori-ce muncă, nu-i place nimic și se supără pe ori-și-ce. Îmbol-dorindu-se în pat și mărind febră, se arată de multe-ori aprindere de plămîni ș. a. și cei slabi de constituție mor mai toți. Dacă mersul boalei e mai încetinel, se poate vindeca aprinderea, cei cu sînge rău și hrăniți slab căpătă boale de inimă, ficat, rărunchi, spinare ș. a. cari țin câte-odată cu anii.

Îndată-ce s'a îmbolnăvit cineva de influență, trebuie să se pună în pat. După-ce s'a încălzit corpul, îl spălăm iute cu apă (vreme de o minută) și ne punem iute în pat, fără de-a ne sbici și așteptăm să asudăm. Dacă se arată friguri, trebuie spălatură, chiar la câte o jumătate de cîas, îndată-ce vedem înfebrănteli. Făcîndu-i-se bolnavului mai bine, ceea-ce se întîmplă îndată-ce asudă, încă tot nu încetăm cu spălaturile pe corpul întreg. Pentru oamenii puternici sînt indestulătoare câte-odată, spălaturile, fără-ca să se mai pună în pat. Apă să nu dăm bolnavului mai mult de câte o lingură tot la o jumătate de cîas. La început să mănânce bolnavul puțin și peste tot să nu-l îndemnăm la mîncare.

— 'Mi-se pare că au luat parte și Românii?

— Da!... — răspunse un șef, — o simplă companie, un număr neînsemnat de oameni, cu un căpitan, și...

— Să vie căpitanul, dacă mai trăește!...

Din fundul meselor, eată se ridică și înaintează anevoe, un om ca la cincizeci de ani, cărunt, palid la față, descoperit, cu fruntea legată, mâna dreaptă atîrnînd de gât, piciorul umflat, haina ruptă ciuruită de gloanțe și baionete, astfel se oprește înaintea Țarului.

— Cine ești? — întrebă Împăratul.

— Căpitanul care a comandat compania, — răspunse el în muscălește.

— Al cui fiu ești? — zise ear' Țarul mirat că știe limba nordului.

— Sînt fiul preotului C... din Tatarag.

— Tatarag, în ce țară?

— Împărate, e numele unei mahalale din Iași.

— De unde știi rusește?

— Cât am fost unter-oficer la granița noastră din Bugeacul Basarabiei, am învățat și limba și comanda dela cazacii Măriei Tale.

— Și din toți câți au luat parte la atac, numai tu ai scăpat?

— Ba nu, împărate, eu și 82 din 250 de flăcăi.

— Nu te întreb de soldații tăi, ci de comandanții mei.

— Să nu fie cu bănat, comandanții Măriei Tale, au găsit prilejul să scape mai nainte de a se lua reduta.

— Cum așa? nu te pricep... — zise Țarul, privind cu dispreț pe șeful care-i făcuse raportul.

Și căpitanul C. povestii fără încunjur faptul precum s'a întîmplat... și terminînd adaose:

— Nu-mi pare rău să am învățat rusește, 'mi-a fost de folos.

Împăratul ascultă cu multă luare aminte până la urmă, apoi întorcîndu-se cătră șef, rosti plin de mînie:

— Astfel îmi faceți rapoartele?... Să-mi dai lista comandanților!

Și înaintînd cătră căpitan, care abia se mai putea ține pe picioare, îl sărută pe frunte.

— Ești un brav. Ca răsplată îți dau ceea-ce încă nimănui n'am dat, decorația dela spada mea.

Și desfăcîndu-și marea cruce bătută în petri scumpe, i-o legă la spada-i pătată de sînge.

— Când vei voi, ești binevenit în țeara mea; coborîtorii tăi vor fi crescuți sub îngrijirea noastră, ear' tu, ori-unde te vei afla, de Anul-Nou, s'o știi; arată ambasadiorilor mei semnele acestei decorațiuni și vei primi o mie de ruble pe

dacă nu are poftă. Cea mai bună supă pentru bolnavii acestia e cea făcută din aluat mai negru nedospit, prăjit pe tăiere (farfurii) de tinichea (blech), peste felile acestea puțin unt și puțină sare și apă ferbinte. Supa aceasta se stee ca un pătrar de cias acoperită, apoi poate fi mâncată. Supa de carne, precum și cafeaua sunt prea iritătoare și pot să mărească frigurile așa de tare, încât să producă moartea. Ca la toate boalele, așa și la influență ajută mult la vindecare o dietă cât mai simplă, pe când un traiu imbuibate curat apă pe moara bolii.

SEFATURI.

Văruitul pomilor roditori. De multe ori pomii roditori sunt acoperiți de insecte, care se pun pe coaje, alte ori coaja este acoperită de mușchi, lucru ce se întâmplă mai cu seamă când pomii trăesc într'un pământ prea sărac, sau prea umed. Că să mântuim pomii de aceste neajunsuri, e bine să-i văruiem.

Văruiala se face dintr'un lapte de var gros, amestecat cu puțin pământ galbin, și se aplică în timpul iernii, sau la începutul primăverii, înainte de a începe să umble suc (mâzga), pentru a nu atinge mugurii, servindu-ne de o pensulă groasă, cu care văruiem nu numai tulpina, dar și ramurile arborului.

Înainte de a începe această operațiune, e bine de a curăți arborii de mușchii, care acopere trunchiul. Pentru aceasta ne servim mai bine de o perie de sirmă. Cu modul acesta laptele de var se prinde mai bine de coaje, și poate dura 3—4 ani.

Dacă într'o grădină, pomii sunt prea espui la bătaia razelor de soare și par lănceziți, e de ajuns ca să-i văruiem pentru a-i înviora, căci colorarea albă care acopere trunchiul, micșorează puterea razei solare.

Văruitul mai oprește și înmulțirea purecilor și în special a purecilor lănoși care știm, că prăpădesc merii.

Văruitul are drept rezultat, că prelungește viața arborilor roditori, îi face mai viguroși și mai productivi.

Nu suferiți copiii să fumeze. Un ziar din Paris scriind despre patima de a fuma, ce acum începe a se lăți și între oameni tineri, zice că în orașele mai mari, și mai ales în capitala Franciei, zi de zi vezi nu numai oameni mai tineri, ci chiar și copii mici cu țigara în gură.

Ușor își poate gândi ori-cine, că tutunul pentru copii e venin, și mai ales că ei fumează pe ascuns, când stomachul li-e gol, ceea-ce strică și mai mult.

Un inspector de școale făcând observarea, că cei mai mulți copii de școală din cercul seu, miroasă a tutun. Directorul unui institut asigură, că jumătate dintre băieții de școală, în etate de 12—18 ani se dau patimii fumatului. Sunt chiar și de aceia, cari fumează în etate de 10—12 ani.

Copiii fumători de regulă sunt lenoși și osteniți la spirit. Nu lucră și nu se joacă. La nimica nu află bucurie și plăcere.

De aceea în diferite țări s'au luat măsuri contra acestui mare rău. Astfel în cantonul Freiburg din Elveția nu-i este permis nici unui tinăr să fumeze înainte de a ajunge etatea de 16 ani, căci altminterlea se pedepsește cu 1—9 franci. În Alsacia-Lorena se pedepsește copiii fumători cu câte 3—12 franci. În America se pedepsește cu câte 50—250 franci. Se înțelege, că pedepsele ating pe părinți și vânzătorii de tutun.

N'ar strica deci, dacă și pe la noi s'ar lua astfel de măsuri salutare contra copiilor fumători.

Știri economice.

Altoi grațuiți. Reuniunea economică română din comitatul Hunedoarei va împărți anul acesta între membrii ei 400 altoi de meri, 200 peri, 100 cireși, 100 vișini, precum și 2000 pădureți de meri și 1000 pădureți de peri. Tot ea se va îngriji și de mai multe sute de surcei de altoit. Avis membrilor și celor-ce vor să se facă.

Reuniunea română de înmormântare din Elisabetinul Timișoarei a avut cu finea anului 1899, 4167 membrii și o avere de 192.085 coroane 36 bani.

Cale ferată. Ministrul de comunicațiune a prelungit concesiunea pentru calea ferată dela Murăș-Oșorhei până la Sighișoara încă pe un an.

Premii pentru împăduriri. Pentru împăduririle în năsipurile dela Deliblat au fost premiate în comitatul Timișului comunele Deliblat cu 180 c., Carolfalva cu 216, Mramorac 216, Dubovăț 72 c., Gaitasol și Gerebenț cu câte 24 c.

Nou oficiu postal s'a deschis în Bajamér, comitatul Bihorului.

Din Turnu-Severin a cumpărat o casă de export zilele trecute 60 mii carne de porc pentru șuncă.

Pentru cultivătorii de cai din comitatul Timișului a pus ministrul de agricultură 500 de coroane la dispoziția reuniunii de agricultură de-acolo.

Școalele de stat pentru vița de vie au acoperit în anul 1899 o suprafață de 612 jug. catastr. Între viierii mai mici s'au împărțit 18 mil. 18 mii vițe americane, 6 mil. 355 de mii vițe europene și 332.377 mlădițe de altoit.

Struguri din România s'au importat în anul 1899 în cantitate de 2871 măji metrice, în anul următor 7212 m. m., din cari s'au stors vr'o 2000 m. m. pentru vin.

GLUME.

Nenorocire.

Flincu: Auzit-ai frate, ce a pățit bietul Lafrig astă-noapte?

Hotea: Nu.

Flincu: A fugit cu nevasta mea.

Unor bicicliști.

Falnici merg pe biciclete
La primblare ea și el.
Ea în frunte sgomotoasă,
El în urmă 'ncetinel.

Lung se uită toți, — se miră,
Pe ce roată vin sburând,
Când deodată-un Moț călare
Li-s'oprește 'n drum, rizând.

Ea făloasă se răstește:

»Feridin drum, că vin, — mări Moț!«

Top! și cade. Moțul ride:

»Vii la dracu, că nu poți«.

fiecare an și pe toată viața.

Căpitanul sărutând mâna împăratului, cu lacrimile în ochi gata să picure, abia mai putu îngâna:

— Să trăești Măria Ta!...

Spriginit de cătră un medic, căpitanul C. trecu pe dinaintea fronturilor de oficeri superiori, cari cu privirile ațintite asupra lui și cu mâinile la chipul îl salutau militărește, până ce-l perdură din vedere.

Împăratul întorcându-se cătră marii duci și toți șefii superiori, le rosti:

— De 'mi-ar fi armata mea pe jumătate, însă numai cu viteji ca cei din compania căpitanului, aș cuceri o lume.

Și arătă cu mâna înspre Indii...

III.

În una din capitalele Europei, la fiecare întâiu Ianuarie un bătrân îmbrăcat militărește se duce la ambasadă. Ambasadorul, atașatii militari și toți cei de față, la intrarea lui se scoală în pi-

cioare, militarii drepti, cu mâna la chipu și respectuoși salută pe unul din acei viteji ai neamului nostru, pe cari istoria îi uită și generalii ruși îi neagă.

Ianuarie, 1900.

Vasile Cosmovici.

RÎS.

Câtă jale!

O femeie care-și îngropa pe bărbatu-seu, stând lângă groapă, fu întrebată de unul care petrecuse pe mortul, că oare n'ar vrea să se mărite după dînsul?

— Dragul meu, — răspunse femeia zimbînd, — de ce nu ai venit mai înainte cu 3 zile, că eu am dat mâna cu altul.

Un om foarte slab s'a întâlnit cu altul beat. Cel slab s'a oprit și a zis celui beat: 'Mi-se pare, prietene, că ai beut prea mult? — Și mie 'mi-se pare, — răspunse bețivul, — căldumnia-ta ai mâncat prea puțin.

CRONICĂ.

Hirotonire. Miercuri, (20 Febr.) s'au hirotonit prin I. P. S. S. Ioan Mețianu întru presbiter dl *Ioan Tat* și întru diacon dl *Adam Basarab*, ambii teologi absoluți. Măne se va hirotoni întru presbiter dl *Adam Basarab*.

† **Gregoriu Maior.** În mormântarea regretatului Gregoriu Maior s'a făcut în Viena, Miercuri după amiază în 31 Ian. v. și a fost vrednică de acest suflet nobil și plin de abnegare pentru binele neamului. A luat parte întreaga tinerime universitară română și un mare număr al coloniei române din Viena. În biserica S-ta Barbara preotul *Macaveiu* a rostit un discurs funebru, ear' la mormânt a vorbit dl Drd. Mariu *Sturza* în numele tinerimii și al redacțiunii „Gazetei” și dl *Păscuțiu* în numele societății „România Jună”, care s'a obligat a lua în pază mormântul lui Gr. Maior.

— Pentru odihna sufletului nobil al lui *Gregoriu Maior* s'a celebrat în biserica din cetatea Brașovului de M. On. D. protopop B. *Baiulescu* un parastas. A asistat public foarte numeros din toate clasele societății române din Brașov. După terminarea serviciului divin dl A. *Bârseanu*, președintele comitetului cercual al despărțământului I. al „Asociațiunii”, a rostit un frumos și mișcător cuvânt în amintirea răposatului. Domnia-sa a arătat îndeosebi meritele, ce și-le-a câștigat ca membru în comitetul despărț. „Asociațiunii”, în care calitate cu un zel rar a lucrat, a ostent și jertfit pentru idealul său: *bibliotecile populare*. După domnul *Bârseanu* redactorul responsabil al „Gazetei Transilvane”, dl Traian H. *Pop*, a dat expresiune durerii adânc simțite a membrilor redacțiunii pentru pierderea colegului și amicului credincios.

Hymen. Dumineca trecută și-a celebrat cununia dl *Ioan Panfilie*, sodal pantofar, cu d-șoara *Evelina Luca*, ambii membri în corul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Cântările corale le-a executat corul mixt al reuniunii sub conducerea dirigentului dl *Candid Popa*.

O petrecere populară. Din Bistrița primim următoarele: În seara de 12 Febr. a. c. învățătorii din Bistrița au aranjat o petrecere populară, împreună cu declamări și joc. Pe la 8 ore spațioasa sală a hotelului orașenesc era bine îndesuită de public, poporeni, meseriași și inteligență deopotrivă. Declamările au fost succese. A urmat apoi jocul. Îți era mai mare dragul, să vezi saltând în valurile jocului inteligentul îmbrăcat în frac, piept la piept cu Româncuțele rumene, frumoase și dragă-lase, îmbrăcate toate în costum național. — În pauză s'au jucat frumoasele noastre jocuri naționale, Călușorul și Bătuta, din partea a unsprezece tineri țărani, cari au stors admirația tuturor. Succesul moral și material al petrecerii a fost îmbucurător. — De Dumnezeu, ca buna armonie dintre inteligență, meseriași și popor să prindă tot mai adânci și mai trainice rădăcini.

Pentru fondul „asilului” de orfani și neputincioși, contemplat de „Reuniunea română de înmormântare” din Sibiu, au contribuit tinerii români din Sibiu, 12 cor. 35 bani, prisosul banilor colectați pentru acoperirea speselor împreunate cu parastasul sârbat în amintirea colegilor răposați, apoi dl *Ioan Fodorean*, paroh în Moșna, 1 coroană în amintirea cumnatului său răposat N. *Roman*. Starea fondului este 134 cor. 3 bani. Comitetul reuniunii aduce mulțumite mariimilor contribuenți.

Nouă „Reuniune de înmormântare” s'a înființat în comuna Zărnești. Meritul inițiativei și ducerii în îndeplinire a acestei întreprinderi folositoare pentru poporul nostru revine dlui avocat N. *Garoiu*, preoților, învățătorilor și altor fruntași din comună.

În amintirea Archiducelui Albrecht. Luni (18 Februarie n.) a fost aniversarea morții Archiducelui Albrecht. Regimentele, ce poartă numele lui, i-au încoronat sicriul în Viena.

Din Comloșul-mare ne scrie un abonent, care ține mult la obiceiurile strămoșesti, multe lucruri frumoase despre familia lui Simion Balan. Acesta însuși, rămas cu 8 lanțuri de pământ dela părinți, prin cruțare și muncă neobosită, și-a mărit-o, fără-ca în timpul acesta să și uite și de hrana sufletului, ținând gazete, cari erau pe timpul acela, cumpărând cărți și slujind ca tutor mare la sfânta biserică. Feciorii și i-a crescut tot în frica Domnului și în dragostea către națiune. O arată aceasta prin aceea, că țin „Foia Poporului” și „Drapelul” și sunt aproape singurii cari au mai păstrat portul românesc, pe când ceilalți se îmbracă în zdrențe dela șatră. — Pe cât de îmbucurătoare e purtarea acestei familii, pe atât de mult trebuie să ne întristeze părăsirea portului național, atât de frumos în Bănat. Ar trebui să se pună cu toții, ca cel puțin începând dela copii să se părasească tot ce e străin.

Ofiția în anul 1900. Din 1 Ianuarie — 30 Noemvrie a anului trecut au murit de ofiță în Ungaria, Transilvania și Croația cu totul 63.064 oameni. Bolnavi sunt aproape 450 de mii.

Bani de călătorie rezerviștilor. Ministrul de războiu a dat zilele acestea un ordin de cuprinsul, că rezerviștilor săraci, dacă au să se prezente la deprindere de arme în depărțări peste cincisprezece kilometri dela locul ubicațiunii lor, să li-se dea bani de întreținere — când pleacă la deprindere și când se reîntorc acasă.

Foc. În Rachitova i-a ars economului Ioan Ercuț coliba dela câmp, în care și ținea boii. Acestia încă s'au prăpădit. Ce bună ar fi fost o societate de asigurare a vitelor!

Frigul. O nouă iarnă grea și-a întins puterea peste țeara noastră și cele învecinate. În Ungaria de mează-noapte au înghețat toate riurile, pe drumuri s'au aflat oameni degerați. Chiar și Dunărea a înghețat din nou, îndeosebi în România pe la Tulcea. În Franția, la Paris, au murit într-o singură noapte 12 oameni din cauza gerului. În Elveția a fost un ger de 35 grade. În zilele din urmă, vremea s'a mai muiat.

Feciorii din rezerva întregitoare la honvezi (pórtartalékos) de aici înainte nu vor mai fi chemați la deprinderea de arme de 8 săptămâni primăvara, ci toamna în 6 Octomvrie. Cei din anii 1889 până în 1893 nici nu vor mai fi chemați.

Cărți de școală. Ministrul de școale a hotărât, ca cărțile de școală să poată fi schimbate cu altele numai dacă se dovedește, că cele noue sunt mai bune în toate privințele ca cele vechi. La școalele de stat și la cele ajutate de acesta trebuie să înainteze învățătorii până la 1 Aprilie lista cărților, ce vor să schimbe, motivând cu de-amăruntul, pentru-ce vor să le schimbe. Cărțile, cari sunt a se folosi pentru mai mulți ani, nu pot fi schimbate fără la elevii, cari încep întâia-oară cu ele.

Sinucidere. Un sergent (țugsfirer) dela regim. 75, care fusese deja odată pedepsit, pentru-că bătuse pe un soldat, rupându-i chiar și o coastă, îl bătuse pe același soldat a doua-oară. De teama pedepsei, care avea să fie foarte aspră, s'a împușcat.

Furt. Cassa dela stația din Orașița a fost prădată. Prepusul a căzut pe un lucrător de tren, care plecase noaptea spre Timișoara. Telegrafându-se numai decât, lucrătorul a fost prins. Cercetat fiind, s'a aflat la el 180 cor., despre cari nu putea spune, că de unde le are.

Mirese schimbate. O schimbare hazlie de mirese s'a întâmplat zilele trecute în Șandorfalva. Un Ungur bogat de acolo avea două fete, pe cari se hotărî să le mărite după doi frați. S'au dus la matriculant și de-acolo — pe seară — la biserică. Cum erau bogate, aveau și vâl pe obraz. Fost-a aceasta cauza, ori vre-o întuneceală oare-care, destul că după sfârșitul cununiei se pomenesec, că fiecare din frați era cununat cu cumnată-sa. Miresele s'au dus la părinți și mirii asemenea, pornind proces de despărțenie, ca apoi să și poată lua fiecare pe aleasa inimii lui.

Manevrele corpului al 12 de armată din Ardeal vor fi anul acesta între Bistrița și Zălau.

Nepoata lui Krüger ucisă. Despre această ucidere mișească povestește chiar un Englez următoarele: „Dintr-o casă pușcaseră asupra noastră. Noi am primit porunca să dăm foc casei. Când ne-am apropiat de ea, vîzurăm un bărbat intrând în casă și o femeie mergând la fântână. Am tras cu puștile și femeia a căzut jos. Intrând în casă, i-am legat pe Bur și am plecat. Acesta vîzându-și femeia, a vrut să alerge la ea, ofițerul însă nu-l lăsă, zicînd, că și așa trebuie să moară ea, fiind pușcată prin tîmplă. Seara, după 12 ore, ne-am întors eară cu Burul, ca să ne arete, unde și-a ascuns armele. Trecînd prin curte, auzi, că-l strigă cineva pe nume. Era nevastă-sa, care nu murise încă. Cu lacrimi în ochi se rugă omul, ca să-l lase lângă ea. Cruzii Englezi nu vrură să știe de asta, ci o încărcară fără să-i lege rana, pe un car. Până să ajungă la Rustenburg, era moartă. — Ne putem închipui, ce jale îl va fi cuprins pe bătrînul Krüger la auzul acestei vești, dar ne putem explica și înversunarea cu care se apără Burii de barbarii Englezi.

Satisfacție. La timpul seu amintiserăm că gendarmii din Zărnești au oprit poporul român de acolo, ca să lucre în zilele de Crăciunul catolic sau unguresc. Acum ni-se scrie, că în urma pășirii energice a dlui avocat Nicolae *Garoiu* și a reprezentanței comunale, comandantul postului gendarmeresc a fost pedepsit pentru abuzul comis și a fost permutat din Zărnești. Rămîne acum, ca poporul să și se dea deplină satisfacție, restituindu-i-se și pagubele ce le-a avut prin aceea, că două zile scumpe n'a putut lucra din cauza caprițului păcătos al unor „împenați”. Conducătorii poporului zărneștean merită toată lauda, că nu lasă a fi călcate în picioare drepturile poporului.

62.000 muritori de foame. Știri din Petersburg spun, că în ținutul Tomsk și Almolinsk 62.000 de oameni sînt amenințați să moară de foame din cauza slabei recolte din anul trecut. Nici societatea, nici guvernul rusesc nu mai pot împedeca jertfa miseriei și acum a început să bîntuie din cauza foametei tifusul negru în mijlocul sîrmanului popor.

CRISA RESOLVATĂ. Crisa din România s'a rezolvat prin rechemarea cabinetului Carp la cârma țării, respective prin neprimirea demisiei. Aceasta a urmat, după ce șeful partidului conservator G. Gr. Cantacuzino a declarat Regelui, că o înțelegere cu comitetul delegaților camerei asupra legilor de impozite e cu putință.

Guvernul s'a prezentat Joi în cameră, unde a urmat o discuție asupra revenirii guvernului. Dintre cei ce au luat cuvântul amintim pe dl G. D. Pallade, liberal, care a zis, că crisa nu s'a rezolvat cum trebuia, și că el nu admite impositele propuse. Dl Carp răspunzând, arată cauzele revenirii guvernului. A mai vorbit apoi dl Tache Ionescu, făcând declarații favorabile guvernului și camerei.

Pâne și drepturi. Zeci de mii de oameni fără muncă, fără pâne trăesc în Budapesta cea strălucită și mult lăudată de patrioții nostri. Și aceste parii, acești nenorociți, ca să arete miseria în care se află, au aranjat Vineri după amiază o plimblare ostentativă. O mulțime uriașă, goi, flămânzi, curgeau zdrențele de pe ei. Unii duceau niște table, pe cari sta scris: »Pâne și drept«. »Trăească dreptul general electoral«. Strigau, injurau: »Pâne și drept! Nu ne răpiți drepturile, și noi ne-am născut liberi! Luați jugul din grumazii nostri! Noi muncim pentru domni! Pâne să ne dați!«. Apoi au început să cânte marșurile și să strige: »Trăească revoluția!«. Au spart ferestrele cafenelelor și birturilor din străzile pe cari le perurgeau. S'a început o bătaie teribilă. A curs sânge. »Las' să curgă și sângele domnilor, căci al nostru încă a curs destul«. — striga mulțimea. Lupta cu poliția a ținut mult. Cu mare greutate, poliția a putut în sfârșit să împrăstie mulțimea infuriată. O parte dintre socialiști însă au apucat pe o stradă laterală, drept spre palatul contelui Károlyi Sándor, spărgând toate ferestrele. Vre-o 20 inși au fost prinși, legați și duși la secție.

Până-când în casa țării, patrioții aduc imnuri și votează milioane pentru maghiarizarea naționalităților, plebea maghiară, muncită de foame și frig, strigă revoluție... pâne... sânge... drepturi... nu stat unitar național maghiar.

Înainte numai!

Necunoștința limbii ca motiv de excusare. Un negustor din Brünn a pîrit pe d-na F. din Friedland, în Boemia, și a înaintat la judecătoria pîra scrisă în limba cehească. Pîra a fost înmănată la timp d-nei F., ea însă nu a venit la termen și a fost judecată în absență și condamnată la plată. D-na F. la rîndul seu nu a voit să recunoască condamnarea la plată, ci a înaintat o cerere de excusare, în care spune, că ea nu cunoaște de fel limba cehească și aceasta este pentru dînsa o pedecă inevitabilă pentru-ca să poată apăre la termen. Întîia instanță a respins cererea aceasta a d-nei F., din care pricină ea s'a văzut nevoită a recura la curtea de apel din Brünn, care a admis însă recursul d-nei F. și în motivare a decis, că necunoștința limbii, în care este scrisă o pîră, este într'adevăr o excusă pentru neînfățișarea la termen și totodată și un temei pentru ridicarea judecării. — Și apoi tot mai zic Ungurii că Austria e absolutistă, ear' ei liberali.

Patru deodată. Într-o comună de lângă Vêrșet, femeia Iuliana Kreutz a născut patru copii. La a patra naștere însă atât mama, cât și copilul a murit. Ceialalți trei sînt sănătoși.

O femeie — bărbat. În New-York a murit de curînd o femeie cu numele Murray Hall, care 50 de ani a trăit și a figurat ca bărbat, fără-ca cineva să-i fi bănuit barem adevăratul sex. Femeia aceasta zi de zi făcea politică cu bărbatii, umbla prin birturi, trăgea cu țigara, era oaspe regulat în cafenea, unde făcea curte casseritelor. Umbla în haine lungi și largi și mulți își făceau haz din aceasta. Numai după moarte a eșit la iveală, pentru-ce preferea astfel de costum.

Emigrări. După datele publicate de oficiul central statistic, în luna Decembrie a anului trecut s'au dat în toată țeara 5262 de pașapoarte. În Ardeal emigrarea a fost mai mare la Brașov, de unde s'au scos 584 pașapoarte. Din com. Tîrnavei-mari au emigrat 138, din Sibiu 473, din Făgăraș 174, din Alba-inferioară 174, din Treiscaune 445 și din Ciuc 421. Pentru America au fost 1535 de pașapoarte, ear' pentru România 1499. — Ardealul gême de sărăcie, oamenii fug la America, ear' ministrii maghiari vreau să gunoiască locul cu sărăntocii de coloniști. Ce va fi, când se vor închide ventilele de resuflare în străinătate, și toți cei amenințați de miserie vor trebui aici să rămână?

Semințe bune. Apropiindu-se timpul sîmînatului în grădini, nu putem lăsa neamintit, — ceea-ce e de altmîtrelea deja tuturora cunoscut, — că în Ungaria nu există firmă, care să se bucure de o încredere așa de generală ca negustoria de semințe a lui Edmund Mauthner din Budapesta. Îndeosebi semințele de economie ale acestei firme sînt foarte sigure, în special semințele împregnate de năpî de nutreț sînt fără păreche, dar' și semințele de legumi și flori sînt neîntrecute. Ne-ar surprinde în cel mai mare grad, când s'ar afla un singur econom sau grădinar la noi, care să-și procure semințele din străinătate, știut fiind că și acolo semințele firmei Mauthner sînt tot așa de apreciate și de răspândite ca și la noi. Și din catalogul de 226 pag. din anul acesta, care se trimite la cerere gratis și franco, se vede din nou câte de îndreptățit e renumele universal al firmei E. Mauthner.

Dela petrecerile noastre. În Poiana-Arieș, s'a dat cu prilejul sărbătorilor trecute o foarte succasă reprezentatie teatrală împreună cu cântece și declamări, la care au alergat oaspeți și din Turda și Criștiș, ca să-și arete dragostea lor pentru înaintarea națională. Foarte frumoase au fost cântările corului, mult au plăcut declamările fetelor Maria Diau, Victoria Beian și Abrányi Aranca (ceasta din urmă Maghiară de origine). Trialogul despre superstițiuni și teatrul »Otrava de hîrciogii«, reprezentate de T. Hodrea, A. Diau, I. Bocoș, Ana Hodrea și L. Pogăceanu, încă au fost foarte succese. Mult a plăcut publicului jocul călușerilor A. Diau, I. Pogăceanu și I. Chiorean cu învățătorul în frunte, încât au trebuit să-l repeteze. Dl măiestru M. Comșa încă a declamat o anecdotă foarte cu haz. Mult au ostentat pentru reușită și d-nii V. Mariș și I. Mera. Meritul principal însă îl are hîrnicul învățător Mihai Găzdac, care n'a cruțat ostenele pentru a duce la bun sfîrșit petrecerea. — Venitul curat destinat școlii a fost de 35 coroane 20 bani, ear' spesele 50 cor. L. Macsin.

— Sînt în plăcută pozițiune a aduce publicului mare românesc pe această cale la cunoștință, cumcă cu ocaziunea producțiunii teatrale aranjată de tinerimea

adultă, din Agnita, în 3 Ianuarie a. c. st. v., Români de pe Valea-Hîrtibaciului, precum și din loc de astă-dată au dat dovezi, că se însuflețesc de ce e frumos, nobil și național; au dat dovezi, că în vinele lor mai curge un sânge de Român; căci reușita materială a petrecerii a fost 180 coroane 68 bani, la care sumă adaogîndu-se suprasolvirile de 10 coroane 60 bani dau o sumă de 191 coroane 28 bani.

Suprasolviri au incurs dela următorii domni: Prea Onor. Domn Nicolau Moldovan, administrator protopopesc în Noerichiu, 2 coroane 60 bani. Cîte 1 coroană au binevoit a contribui Prea Onor. Domni: Schreiber Ferencz, primpretor în Agnita. Onor. Domni: Daniil Constantinescu, paroch în Ighid-dorf; Nicolau Babeșiu, paroch în Ruja; N. Balaban din Noerichiu. Cîte 40 bani domnii: Schnabel Artur, cancelist în Agnita; Ioan Tat, învățător în Ghijaș; Szabo Albert, funcționar și Mihail Lang, comerciant în Agnita. Și în fine cîte 20 bani: Nicolau Bugner, învățător în Jălișteat; Axente Domețian, învățător în Bendorf; George Comșa, econom, George Gleja, învățător în Hundrubechiu; Patrichie Pinteș, învățător în Ruja; Nicolae Hîrtoagă, econom, Ioan Grecu, econom, Ioan Comșa econom, Ioan Varga, Vasiliu Vēja, Alexandru Bârsan și Iosif Gligor, învățători.

Venitul curat s'a destinat în scopul de a se înființa un »fond de teatru«, însărcinându-se președintele comitetului parochial a depune banii la cassa de păstrare din loc.

O petrecere respective producțiune teatrală așa de bine cercetată de Români nostri, cu conducătorii în frunte, preoți și învățători, nici că s'a mai dat.

Meritul acestei frumoase întruniri de peste 340 de inimi și suflete românești cari svîneau în tot atâtea piepturi de aramă, ce împodobiau sala hotelului — cu străini cu tot au fost la 400 persoane — zic, meritul îl atribuim Prea Onor. Domni: Nicolau Moldovan, administrator protopresbiteral, care a convocat pe toți preoții și pe toți învățătorii din tract și apoi laudă se cu-și acestor din urmă preoți și învățători, că au dat ascultare învîtării păstorului celui bun. În special mulțumesc din inimă dlui administrator protopopesc, pentru-că pe lângă că a convocat »lumină« și »sarea« vîllei Hîrtibaciului, n'a întrelăsat a fi model participînd cu onorabila doamnă și gentila domnișoară. Întocmai au urmat și mulți dintre On. domni preoți și învățători. — Nu pot trece cu vederea a nu aduce sincerile mele mulțumite în rîndul al doilea diletanților mei și în special stimabilei d-soare Livia Balaban din Noerichiu, domnului Ioan Muntean, teolog absolut și învățător în Bîrghișiu și Ieronim Hîrtoagă, teolog absolut și învățător în Proști, cari au binevoit a ne da binevoitorul lor sucurs.

În fine primească marinimoșii suprasolvitori sincerile noastre mulțumite, precum și toți binevoitorii participanți și în special On. Domni preoți și învățători. Dumnezeu să le răsplătească osteneala și să le împlinească cum nu gîndesc cheltuiala. Agnita, la 3 Februarie 1901. Ioan Paicu, președintele com. aranjator.

Fluidul regenerator pentru cai al lui Kwizda. »Sport«, revistă de specialitate pentru curse, vînat și cai, se pronunță asupra fluidului regenerator al lui Kwizda, în chipul următor: »Celce la sfortări mari voește să conserve la caii sei vinele în curățenie, li-se recomandă fluidul regenerator al lui Ioan Francisc Kwizda, farmacist în Korneuburg lângă Viena. După fiecare întrebuințare, după-ce am frecat bine cu paie vinele, frecăm picioarele calului dela

genunche până sus la coapsă cu fluid regenerator, apoi îi aplicăm bandage ușoare; un mijloc acesta simplu și totuși de efect foarte folositor pentru conservarea vinelor în stare bună și capabilă de suportarea strapațelor și pentru delăturarea formării zoilor. Fluidul regenerator pentru cai ces. și reg. priv. al lui Kwizda n'ar trebui deci să lipsească nici unui proprietar de cai.

Stiri din piață. Brașov. Grâu hl. 11—12 cor.; șecară 8.30—8.80; orz 7—7.40; ovės 4.80—5.20; cucuruz 7.20; mazăre 17.50; linte 20.10; fasole 10.20; șemănță de in 22.—; cartofi 2.10.

Sibiu. Grâu hl. 10—10 cor. 80 bani; șecară 8—8.80; orz 6.60—7.20; ovės 4—5; cucuruz 6.40—7.60; cartofi 2.80—3.20; mazăre 11—12.50; linte 12—14; fasole 9—10; lemne bune de foc stânjinul metric 20—26 cor.; ouă 10 bucăți 40—50 bani.

Medias. Grâu hl. 9.60—10; șecară 7.50—8; orz 7—7.50; ovės 4.50—5; cucuruz 6.50—7; cartofi 3.—3.20; ouă 7—8 bucăți. 20 bani.

Din public.*)

Declarațiune.

Toate cele publicate în numărul 16 al „Foii Poporului” din anul 1900 la adresa domnului preot Aureliu Popoviciu, a dlui învățător Petru Poenariu și a comitetului parochial din Mercina, ca niște neadevăruri și bârfeli răutăcioase puse la cale de dușmanii personali ai părintelui și învățătorului nostru, precum și a intereselor noastre bisericesti și școlare, fiind acele numai niște scornituri tendențioase, prin aceasta le revocăm. Esprimându-ne părerea de rău pentru pașul acela greșit, întru-cât noi am fost seduși la subscrierea și publicarea acelor scornituri răutăcioase, rugăm pe dl părinte și dl învățător să ne ierte greșeala și nesocotința noastră și să primească prin aceasta satisfacția cuvenită.

Din însărcinarea corului.

Mercina, la 28 Ian. 1901.

Ioan Golea.

Ioan Roșca.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui I. Herman, Laslău-rom. Am spus deja în nrul trecut, nr. 1—4 nu-i mai avem.

Ab. 2973. »Așa-i Românul în veselie» e o poezie veche, pe care o poți căpăta dela vr'un învățător mai tinăr. Cartea, în care s'a tipărit mai întâiu, nu se mai află.

Ab. 1375, Fen.-s. Roagă pe învățat. sau pe preot să-ți scrie nemțește o corespondență cu 5 cr. la »Ernst Weidemann in Liebenburg (Harz), Germania», de unde se ceară broșura despre »russischen Knöterich», care îți spune, ce trebuie să faci. De almintrelea nu te teme: mulți au avut boala d-tale, dar pe lângă grije bună, aer curat, mâncare cum se cade (nu de post) au îmbetrănit.

Dlui Ștetan Huzoiu, inv. Dl pp. n'a trimis bani.

Haine bisericesti. Să te adresezi la atelierul de ornate sacre dela internatul de fetițe din Blaj, spunând cele-ce dorești.

Dlui R. Zunca, Bal. Foaia se expediază regulat de aici. Celelalte după-ce vom căuta numărul din anul trecut.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Dlui I. Groș. Îndată-ce le vine rindul **Dlor I. B. și I. B., Jibert.** Muncitori cu ziua și fac de 2 fl, ca să aibă foaia, și o societate de 28 inși (7 cr. pe an de unul) să nu poată face? Apelul în numărul viitor.

Ab. 427, Sebeșul-de-sus. În curând credem, că o să vă putem comunica un proiect de statute.

Dlui C. F., Cârțișoara. Străduințele d-tale merită toată lauda. După lege atelier. poate deschide numai unul, care are hârtii, că a fost calfă. Cei vechi au rămas. N'are băiatul, de care vorbești, hârtii? Dacă vrei, publicăm un anunț, în care înștiințăm, că trebuie un măsar acolo. Dacă crezi, că poate face ispravă, răspunde-ne, ca să pornim lucrul.

Dlui G. Raf., Arpatac. Dacă vine la noi, îl ia pe 3 ani, căci aici nu sunt recunoscute atestate de dincolo. Având gândul să rămână acolo, facă armata tot acolo. Ce privește împământenirea, apoi nu are nevoie de ministrul unguresc. N'are decât să meargă la o judecătorie de acolo și să dea o declarație în 2 esempl. unul pe hârtie de 1 leu, că renunță la protectoratul austro-ungar și declarația înregistrată o alătură, cu alte documente (în copie legalizată), la petiția, ce o trimite camerei. Ca să treacă mai iute prin camere, să-și capete un domn, care să intervină pentru dînsul.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andreiu Baltes.**
Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Se caută o servitoare!

Sunt văduv, am lipsă de o servitoare, care să se priceapă la economia casei și ceva la bucătărie, — să fie în etate de 40—50 ani, diligentă și credincioasă, de un exterior plăcut, — serviciu ușor și plată bună.

Informațiuni la administrațiunea acestei foi. [14 1—4]

Prăvălie de închiriat.

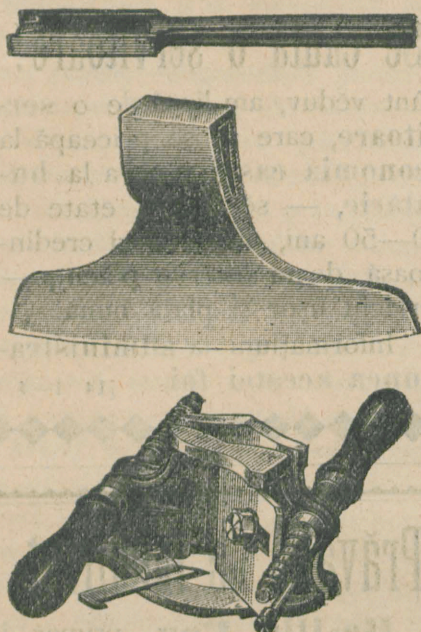
Basilu Pop, primar în Poiana (Nyirmező, u. p. Nagy-Enyed) închiriază un edificiu, acoperit cu țiglă, (situat în mijlocul comunei, lângă drumul comitatens, foarte umblat) compus din 5 odăi, pivniță, acomodat și pentru hotel, cu licență de beuturi, tabac, sare, tăiatul de carne, cari drepturi nu le poate câștiga nime altul. Doriții să se prezente în persoană sau să scrie la adresa de sus Edificiul cu toate apartinențele este și de vânzare.

[9] 3—3

Fie-care econoamă și Mamă

vrednică este de felicitare, dacă, din considerare la sănătate, cruțare și bunul gust folosește numai cafeaua de malată - Kneipp alui Kathreiner (veritabilă numai în cunoscutele pachete originale).

Nou magazin de instrumente pentru rotari.

Catalogul prețurilor se trimite la cerere.

Deasemenea se trimit cataloage ilustrate despre:
Aparate de măsurat și signat.

Instrumente pentru măsari și sculptori.

Cuțite pentru gilău. — Cuțite de încrestat.

Cuțite pentru bugnari, dogari și rotari.

Chei cu șurup. — Instrumente pentru tinichigii.

Cuți. — Garnituri pentru clădiri (traverse).

Cuptoare. — Frigători.

Mucava pentru coperiș — Tăbli de izolare.

Trestie pentru strucatură. — Ciment.

Cărbuni de peatră și coacs.

Stropitori de plante (apar. pentru peronospora).

Unelte pentru cultivarea albinelor

Teascuri de copiat.

[13] 1—5

Curse pentru tot felul de animale.

Recuise de vânat și scrimă.

Damelor le recomand depositul meu de
pieptene îndoite

Carol F. Jickeli,

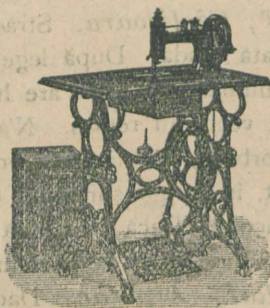
Sibiu, Piața-mică nr. 32 la „Coasa de aur“.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

— **Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.** —

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

[10] 3—10

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Fluidul regenerător pentru cai al lui Kwizda.

[31] 11—15

Prețul cor. 2.80. — Ces. și reg. priv. apă de spălat pentru cai.

De 40 ani deja în folosință în *grajdurile Curții*, în *grajdurile mai mari militare și civile*, pentru *întărire*, pentru *potențarea forțelor înainte și după strapaze mari*, la *scrintituri*, la *înțepirea vinelor etc.*, dă cailor forță de a suporta cel mai greu training — Veritabil numai cu marca de mai sus, se capătă în toate farmaciile și drogueriile din Austro-Ungaria.

Deposit principal la

Ioan Francisc Kwizda,

ces. și reg. austr.-ung., reg. rom. și prinț. bulg.
furnizor de curte.

Farmacist în Korneuburg lângă Viena.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcl-mare Nr. 8.

[2] 4—

